YOZGAT BOZOK ÜNİVERSİTESİ

Yapay Zekâ Araçlarının Kullanımı Eğitimi

Öğr. Gör. Mehmet Emin KONUK
Bilgi İşlem Daire Başkanlığı

11 Kasım 2026
Hizmet İçi Eğitim

İçindekiler

01 Yapay Zekâ Ekosistemine Giriş

02 Etkili İletişim – Prompt Mühendisliği

03 Ücretsiz ve Genel Amaçlı AI Araçları

04 Üniversitemizin Sunduğu AI Olanakları

05 Veri Güvenliği ve Akademik Etik

01

Yapay Zekâ Ekosistemine Giriş

- Yapay Zekâ (AI) Nedir?
- Yapay Zekâ Araçları Nelerdir?
- Akademik ve İdari Süreçlerde Kullanım Alanları

Yapay Zekâ Nedir ?

- **Yapay Zekâ *(Artificial Intelligence)*:** Normalde insan zekâsı gerektiren ***algılama, öğrenme, akıl yürütme, problem çözme, dil anlama ve içerik üretme*** gibi bilişsel işlevleri yerine getirebilen bilgisayar sistemleridir.
  - **Makine Öğrenmesi *(Machine Learning)*:** Kuralları elle yazmak yerine verilerden öğrenen yöntemler *(Mail Spam Tespiti, Öneri Sistemleri)*
  - **Derin Öğrenme *(Deep Learning)*:** Çok katmanlı yapay sinir ağlarıyla öğrenen makine öğrenmesi *(Yüz Tanıma, Kanser Hücresi Tespiti)*
  - **Üretken Yapay Zekâ *(Generative AI)*:** Metin, görsel, ses ve kod gibi yeni içerikler üreten modeller *(Metin Üretici, Görsel Üretici, Ses Üretici)*
  - **Büyük Dil Modeli *(Large Language Model)*:** Çok büyük metin verileriyle eğitilen, dili anlayan ve üreten modeller *(ChatGPT, Claude, Gemini)*

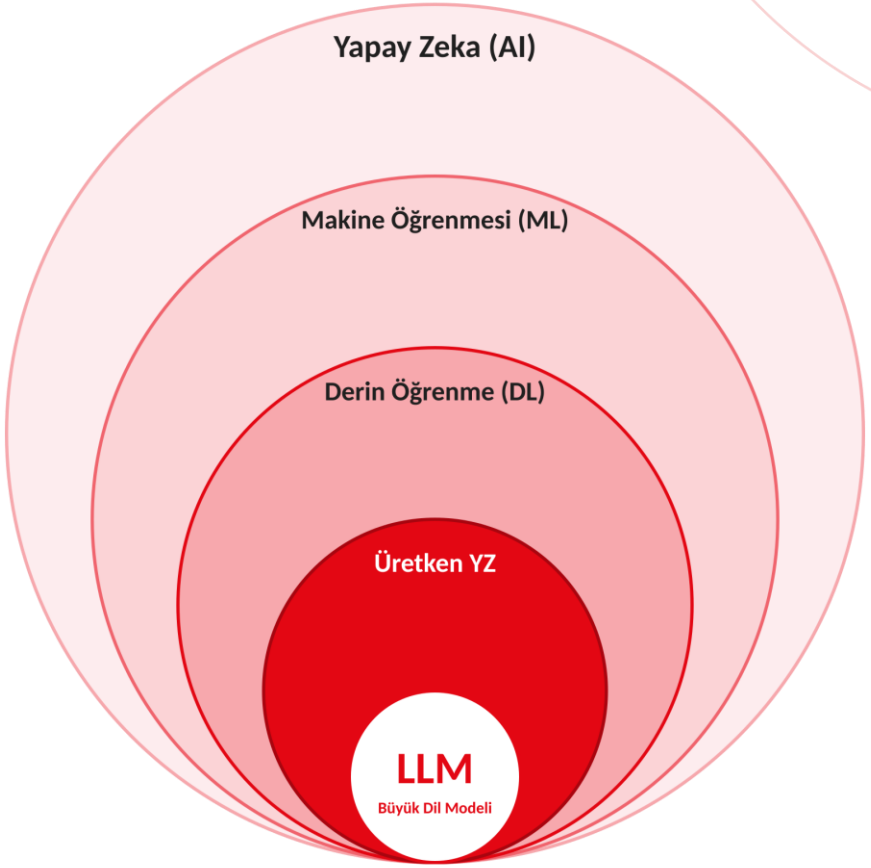

Yapay Zekâ Araçları Nelerdir ?

Arka planda çalışan karmaşık matematiksel algoritmaları, sinir ağlarını ve büyük veri modellerini; kodlama veya derin teknik uzmanlık gerektirmeden son kullanıcının doğrudan problem çözmek, içerik üretmek ve iş akışlarını hızlandırmak için kullanabileceği yazılım, web platformu veya arayüzlere **Yapay Zekâ Araçları** denir.

Büyük Dil Modelleri ve Sohbet Tabanlı Asistanlar

İnsan dilini anlayıp işleyerek metin yazma, özet çıkarma, çeviri yapma, düşünme ve mantıksal çıkarım sunma.

Örn: ChatGPT, Claude, Gemini

Akademik ve Literatür Araştırma Araçları:

Bilimsel yayınları tarama, atıf ve kaynakça doğrulama, araştırma boşluklarını analiz etme ve makale özetleme.

Örn: LeapSpace, Assistin.ai

Kodlama, Veri Analizi ve Otomasyon Araçları:

Yazılım geliştirme, Excel/CSV veri setlerini analiz edip görselleştirme.

Örn: GitHub Copilot, Claude Code, ChatGPT Codex, Antigravity.

Çoklu Ortam (Multimodal) Araçları:

Metinsel komutlardan yüksek çözünürlüklü görsel üretme, seslendirme, video kurgulama ve slayt tasarımı yapma.

Örn: Midjourney, DALL-E, Gamma, ElevenLabs

Akademik Süreçlerde Kullanım Alanları

Literatür Taraması ve Makale Sentezi

- Yüzlerce sayfalık PDF makalelerden yöntem, örneklem, bulgular ve kısıtlılıkların saniyeler içinde çıkarılması
- İlgili çalışma alanındaki en güncel ve doğrulanmış yayınların sistematik olarak eşleştirilmesi

Araştırma Tasarımı ve Hipotez Geliştirme

- Araştırma sorularının netleştirilmesi, yöntem alternatiflerinin karşılaştırılması ve proje fikirlerinin zenginleştirilmesi

Akademik Yazım, Çeviri ve Dil Düzenleme

- Makale taslaklarının akademik formata, üsluba ve dergi yazım kurallarına göre yeniden ifade edilmesi
- Çok dilli çalışmalarda terminolojiye sadık kalınarak ileri düzey akademik çeviri yapılması

Eğitim Materyali ve Ölçme-Değerlendirme

- Haftalık ders izlenceleri, vaka analizleri, çoktan seçmeli veya açık uçlu sınav soruları ve değerlendirme rubriklerinin hazırlanması

İdari Süreçlerde Kullanım Alanları

Kurumsal Yazışma ve Belge Yönetimi

- Resmi yazı taslakları, yönerge metinleri, duyurular, davetiyeler ve iç yazışmaların kurumsal dile uygun hızla oluşturulması
- Dağınık notlardan standart toplantı tutanakları ve eylem planlarının çıkarılması

Mevzuat, Yönerge ve Rapor Analizi

- Yönetmelik, kanun ve faaliyet raporları gibi uzun kurumsal dokümanların taranarak doğrudan spesifik soru-cevap formatında sorgulanması

Veri Düzenleme ve Tablo İşlemleri

- Karmaşık Excel tabloları için ihtiyaç duyulan gelişmiş formüllerin doğal dille yazdırılması
- Ham ve dağınık listelerin standart, hatasız tablolara dönüştürülmesi.

Süreç İyileştirme ve Zaman Yönetimi

- Tekrarlayan idari görevlerin otomatize edilmesi ve birimler arası koordinasyon süreçlerinde bilgi akışının hızlandırılması

02

Etkili İletişim – Prompt Mühendisliği

- Prompt (Komut) Nedir?
- Yapay Zekâ Komutları Nasıl Okur ve İşler ?
- Başarılı Prompt Anatomisi: R-G-B-K-F Formülü

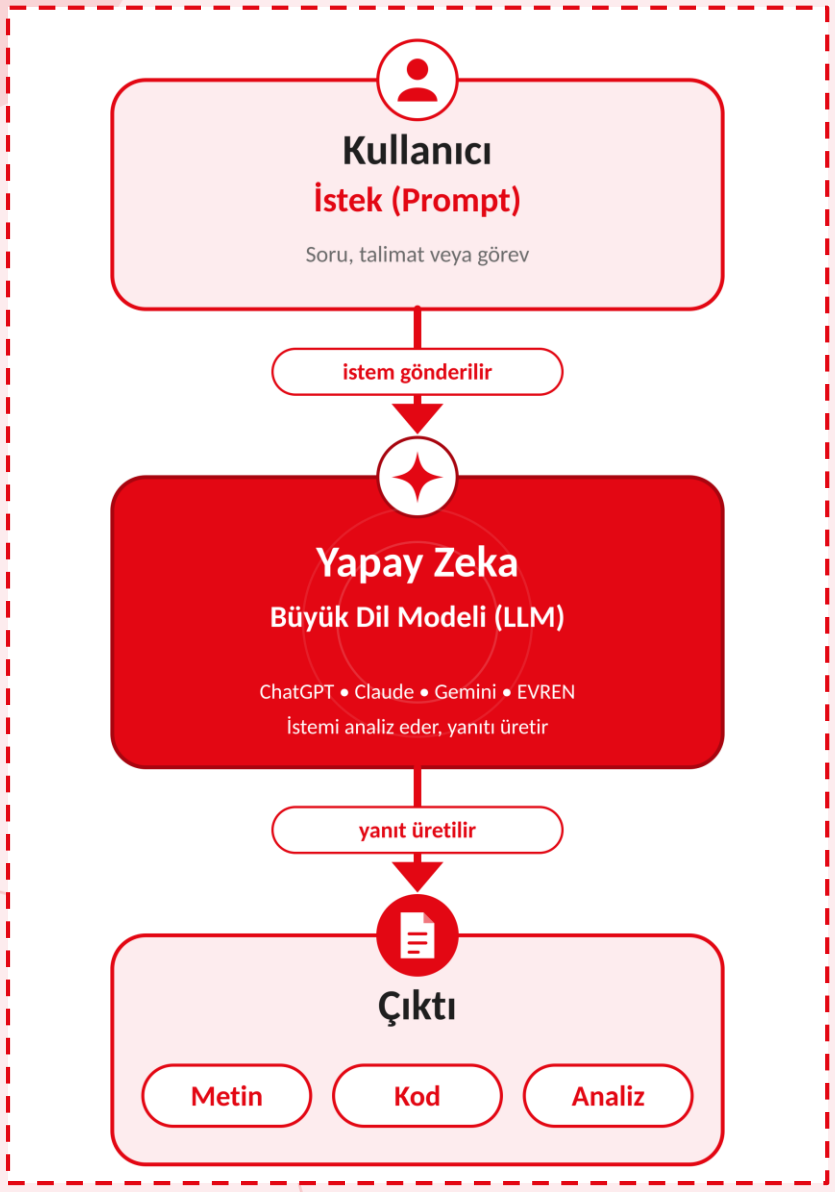

Prompt (Komut) Nedir?

Prompt; bir yapay zekâ modelini harekete geçirmek, belirli bir bağlam kazandırmak ve hedeflenen çıktıyı (metin, kod, analiz, görsel vb.) elde etmek amacıyla sisteme girdiğimiz metin, soru, yönerge veya veriler bütünüdür.

> ***Yapay zekâ modelleriyle kurduğumuz tüm iletişimin ara yüzü promptlardır.***

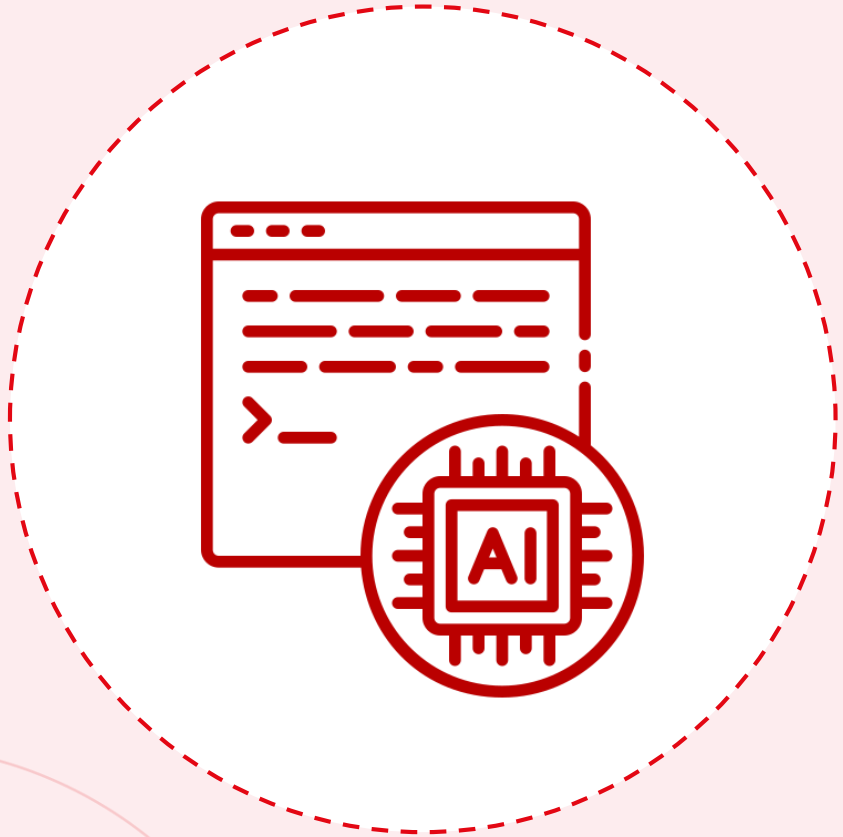

Yapay Zekâ Komutları Nasıl Okur ve İşler?

- **Zihin Okumaz, Olasılık Hesaplar:** Dil modelleri (LLM) bir metni üretirken "Bu girdiden sonra gelebilecek en mantıklı ve doğru bir sonraki kelime/cümle nedir?" istatistiksel hesabını yapar. Girdiniz ne kadar belirsizse, yapay zekâ boşlukları rastgele tahminlerle doldurur.
- **Girdi Kalitesi = Çıktı Kalitesi (Garbage In, Garbage Out):** Yapay zekâya eksik, dağınık ve sınırsız bir komut verdiğinizde vasat ve yüzeysel bir sonuç alırsınız. Hedef kitlesi, amacı, üslubu ve sınırları net çizilmiş bir komut verdiğinizde ise uzman seviyesinde bir çıktı üretir.
- **Bağlam Penceresi (Context Window):** Model, promptunuzdaki her kelimeyi bir "bağlam" olarak hafızasına alır. Verilen arka plan bilgisi ne kadar zengin olursa, üretilen cevabın doğruluğu ve akademik/kurumsal tutarlılığı o kadar artar.

Başarılı Prompt Anatomisi: R-G-B-K-F Formülü

- Yapay zekâdan hedeflenen çıktıyı almanın yolu bu 5 yapı taşını bir araya getirmektir:

R

Rol (Persona):
Yapay zekânın hangi uzmanlık kimliğiyle yanıt vereceği.

"Sen kıdemli bir akademik editörsün..."

G

Görev (Task):
Yapılması istenen eylemin net fiille tanımı.

"...bu araştırma metnini incele ve akademik bir özet (abstract) yaz."

B

Bağlam (Context):
Arka plan bilgisi, durum ve hedef kitle.

"Çalışma, mühendislik fakültesi lisansüstü seminerinde sunulacaktır."

K

Kısıtlamalar (Constraints):
Yapılmaması gerekenler, sınırlar ve üslup kuralları.

"Ağdalı ve edebi ifadeler kullanma, 250 kelimeyi kesinlikle geçme."

F

Format (Output):
Çıktının yapısal sunum biçimi.

"Çıktıyı 'Giriş', 'Yöntem', 'Bulgular' başlıkları altında 3 paragraf olarak ver."

Zayıf Prompt

"Bana üniversite için yapay zekâ temalı bir araştırma projesi önerisi hazırla."

Güçlü Prompt

[Rol] Sen deneyimli bir akademik proje danışmanısın. **[Görev]** Yapay zekâ temalı bir TÜBİTAK/BAP proje başvurusu için özgün değer ve yöntem bölümü taslağı yaz. **[Bağlam]** Başvuru, Yozgat Bozok Üniversitesi bünyesindeki araştırmacılar tarafından disiplinler arası bir ekiple sunulacaktır. **[Kısıtlama]** Soyut ve genel geçer ifadelerden kaçın; ölçülebilir hedefler ve somut iş paketleri belirle; 250 kelimeyi aşma. **[Format]** 'Özgün Değer', 'Yöntem' ve 'Beklenen Çıktılar' başlıkları altında 3 yapılandırılmış paragraf olarak sun

03

Ücretsiz ve Genel Amaçlı AI Araçları

- SSB Evren
- ChatGPT
- Claude
- Gemini

SSB EVREN

SSB Evren; Savunma Sanayii Yapay Zekâ (SSYZ) ekosistemi bünyesinde, stratejik sektörlerde ve akademide dışa bağımlılığı ortadan kaldırmak amacıyla geliştirilen uçtan uca yerli ve milli yapay zekâ geliştirme ve çıkarım platformudur.

Yabancı bulut servislerine bağımlı olmadan, Türkiye sınırları içindeki *64× NVIDIA H200 GPU* altyapısı üzerinde çalışır; tüm hassas veriler yurt içinde kalır.

Sadece bir sohbet aracı değil; Görüntü İşleme (YOLO, SAM 3, ViT), Büyük Dil Modelleri (Gemma, Qwen, GLM, DeepSeek) ve Ses/Konuşma modellerini tek çatı altında sunan kapsamlı bir ekosistemdir.

Sohbet, kodlama, akıl yürütme ve görsel anlama görevleri için doğrudan tarayıcı üzerinden veya mevcut yazılımlara entegre edilebilen OpenAI uyumlu API uç noktasıyla kullanılır.

Git-benzeri versiyonlama ve SAM 3 destekli tek tıkla otomatik görüntü ön etiketleme ile H200 GPU kümesinde model eğitimi, canlı metrik (loss/mAP) izleme ve ONNX/TRT dışa aktarma sunar.

Nasıl Kullanılır?

evren.ssyz.org.tr adresinden e-Devlet kimlik doğrulaması ile ücretsiz ve güvenli giriş yapılır. Araştırmacılar veri setlerini yükleyip etiketleyerek kendi görüntü/dil modellerini eğitebilir veya hazır LLM Çıkarım arayüzünü (veya API'sini) kullanarak güvenli ortamda metin, kod ve analiz üretebilir.

ChatGPT

ChatGPT; OpenAI tarafından geliştirilen; metin, ses, görüntü ve veri setlerini aynı anda işleyebilen (multimodal), dünyanın en yaygın genel amaçlı yapay zekâ asistanıdır.

Standart hızlı yanıt veren modellerin yanı sıra, karmaşık matematiksel ve mantıksal problemleri adım adım düşünerek çözen Muhakeme (Reasoning) modellerini tek arayüzde barındırır.

Çok yönlü problem çözme, gerçek zamanlı web araması, kod çalıştırma (Python) ve gelişmiş sesli iletişim yeteneklerini ücretsiz katmanda (belirli limitlerle) bir arada sunar.

Yüklenen Excel, CSV veya PDF dosyalarını arka planda Python çalıştırarak analiz eder, istatistiksel özetler çıkarır ve indirilebilir grafikler/tablolar oluşturur.

Uzun metin veya kod yazarken ekranı ikiye böler; tüm metni baştan üretmek yerine sadece seçtiğiniz paragrafı veya kod bloğunu birlikte düzenlemenizi sağlar.

Güncel bilgileri kaynak linkleriyle internetten tarar; ayrıca "Akademik Makale Rehberi" gibi özelleştirilmiş GPT'ler (GPT Store) ile hazır uzman asistanlar kullanılabilir.

Nasıl Kullanılır?

chatgpt.com adresinden veya mobil/masaüstü uygulamasından ücretsiz hesap açılarak kullanılır. Sohbet kutusundaki (+) ikonuyla belge/tablo yükleyebilir, arama ikonuyla güncel web araması yaptırabilir; kurumsal verilerinizin model eğitiminde kullanılmasını engellemek için sağ üstten Geçici Sohbet modunu aktif edebilirsiniz.

Claude

Claude; Anthropic tarafından güvenlik, doğruluk odaklı geliştirilen yeni nesil büyük dil modelidir.

Yapay zekâ araçları arasında Türkçe metin üretiminde yaygın olarak kullanılır. Aynı zamanda yazılım geliştirme, algoritma kurgulama gibi konularda sektör standardı kabul edilir.

Yüzlerce sayfalık bir kitabı, tezi veya yönetmeliği tek seferde okuyup satır aralarındaki ilişkileri kurabilir.

Claude'dan bir web arayüzü, akış diyagramı, SVG grafik veya kurumsal rapor istediğinizde, ekranın sağında özel bir pencere açarak kodu anında çalıştırır ve canlı önizlemesini sunar.

Aynı anda birden fazla PDF makaleyi veya kurumsal raporu yükleyerek aralarındaki metodolojik farkları, çelişkileri veya ortak noktaları karşılaştırmalı tablo olarak çekebilirsiniz.

Yanıtların tonunu (Resmi, Özlü, Açıklayıcı, Öğrenme) belirleyebilir, isterseniz kendi yazı stilinizi de tanımlayabilirsiniz

Nasıl Kullanılır?

Claude.ai adresinden e-posta veya Google hesabıyla ücretsiz giriş yapılır. Uzun PDF belgelerinizi sohbet ekranına sürükleyip bırakarak çapraz sorgulama yapabilir; sağ panelde açılan Artifacts özelliğini aktif ederek ders materyali, sunum şeması veya yazılım prototiplerini anında görselleştirebilirsiniz.

Gemini

Gemini; Google tarafından sıfırdan doğal çoklu ortam (natively multimodal) mimarisiyle geliştirilen; metin, görüntü, ses, video ve kodları tek bir çatı altında anlayıp işleyebilen yapay zekâ ekosistemidir.

Milyonlarca kelimelik (binlerce sayfa doküman veya saatlerce süren video/ses kaydı) veriyi tek seferde hafızasına alıp işleyebilen en geniş bellek kapasitelerinden birine sahiptir.

Google Arama, Akademik (Scholar) altyapısı, YouTube ve Google Workspace araçlarıyla doğrudan bağlantılı çalışır.

Sohbet ekranından çıkmadan @YouTube komutuyla bir ders/seminer videosunun özetini çıkarabilir, @Google Drive veya @Google Docs ile kendi bulut dosyalarınız içinde bilgi arayabilirsiniz.

El yazısıyla alınmış karmaşık ders notlarının, tahtadaki matematiksel formüllerin veya istatistik grafiklerinin fotoğrafını yükleyerek dijital metne, tabloya veya LaTeX koduna dönüştürebilirsiniz.

Üretilen yanıttaki bilgilerin Google Arama üzerindeki gerçek kaynaklarla eşleşip eşleşmediğini tek tıkla renk kodlu olarak doğrulama imkanı sunar.

Nasıl Kullanılır?

gemini.google.com adresinden mevcut Google hesabıyla doğrudan ve ücretsiz olarak kullanılır. Sohbet kutusuna @ işareti koyarak Google servislerini çağırabilir, çok sayfalı ders kitaplarını/makaleleri yükleyip sınav soruları hazırlatabilir ve üretilen tabloları tek tıkla doğrudan Google E-Tablolar'a (Sheets) veya Dokümanlar'a (Docs) aktarabilirsiniz.

04

Üniversitemizin Sunduğu AI Olanakları

- ailab
- Assistin.ai
- LeapSpace

AILab

Üniversitemiz bünyesinde kurulan; akademisyenlerimizin, yüksek işlem gücü gerektiren bilimsel projelerini gerçekleştirebilmeleri için tahsis edilmiş yüksek performanslı yapay zekâ araştırma altyapısıdır.

- **Standart kişisel bilgisayarların donanımsal olarak yetersiz kaldığı büyük ölçekli yapay zekâ eğitimlerini, simülasyonları ve veri analitiği süreçlerini üniversitemiz öz kaynaklarıyla desteklemek amacıyla kurulmuştur.**
- **Laboratuvar hem fiziksel çalışma ortamı olarak hem de 7/24 kesintisiz erişime açıktır.**

AILab Randevu

- ailab.bozok.edu.tr adresinden Üniversitemizin **Merkezi Kimlik Doğrulama** bilgileriyle (Kurumsal e-posta kullanıcı adı ve şifreniz) sisteme giriş yapın.
- Açılan ekranda laboratuvardaki bilgisayarların müsaitlik durumunu görüntüleyin. Çalışma takviminize uygun olan boş bir bilgisayarı ve kullanmak istediğiniz tarih/saat aralığını seçerek randevunuzu onaylayın.

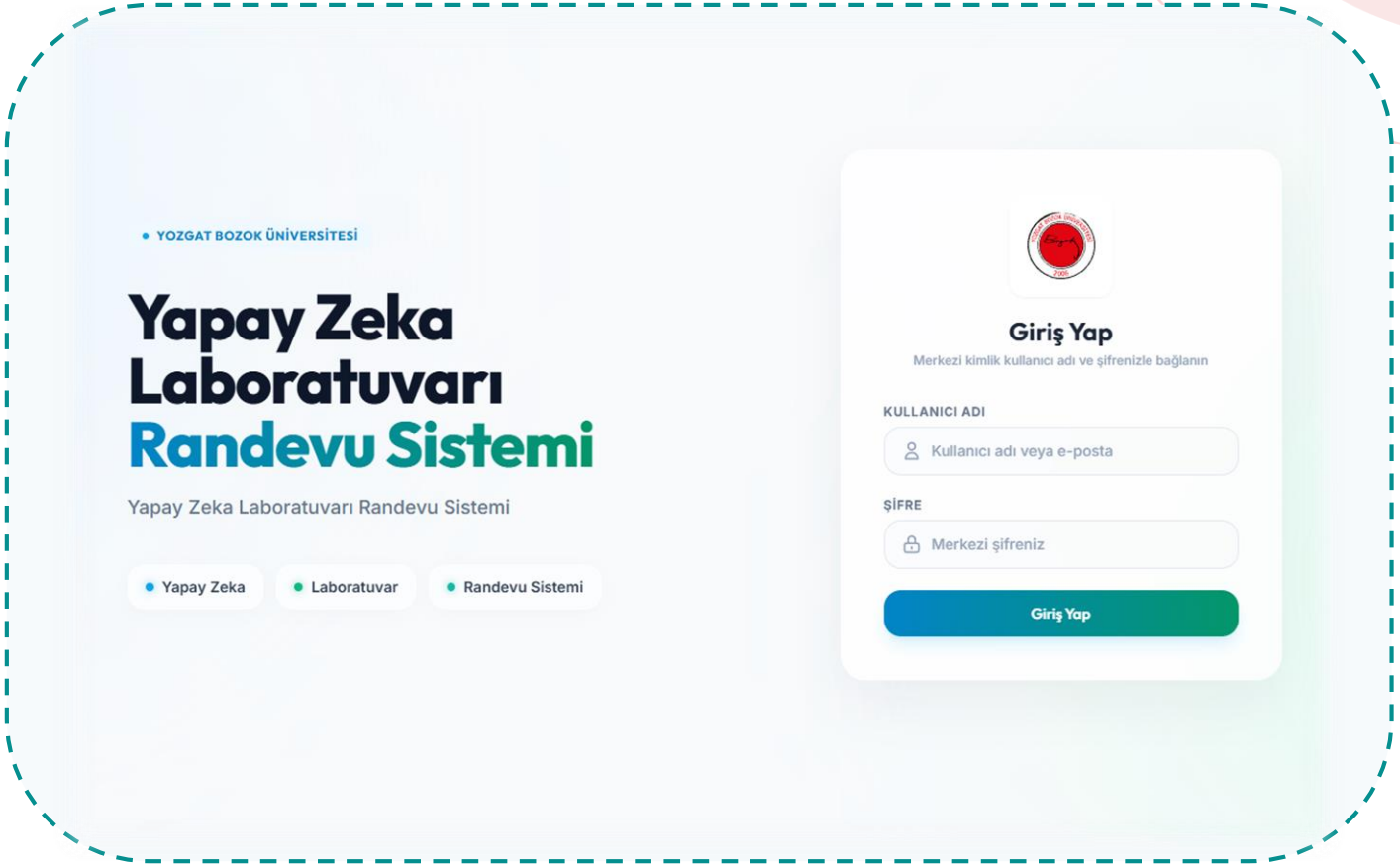

AILab Randevu

- Ekranda yer alan mavi ".RDP Dosyası İndir & Bağlan" butonuna tıklayarak bilgisayarınıza özel yapılandırılmış bağlantı dosyasını indirin. İnen dosyayı açtığınızda IP ve kullanıcı adı bilgileri otomatik olarak gelecektir; yalnızca paneldeki "PC Şifresi" alanındaki parolanızı girerek doğrudan oturumunuzu başlatabilirsiniz.
- Veya bilgisayarınızda Uzak Masaüstü Bağlantısı uygulamasını açıp panelde size verilen IP / Host Adresini yazarak bağlanın. Açılan oturum açma penceresine PC Kullanıcı Adı ve PC Şifresi bilgilerinizi girerek bağlantıyı tamamlayın.

Assistin.ai

Üniversitemiz tarafından 2026 yılında kurumsal aboneliği gerçekleştirilen ve AICOOR tarafından geliştirilen Assistin.ai; akademik doğruluğu desteklemek, bilgiye erişimi pratikleştirmek ve araştırma üretkenliğini artırmak amacıyla tasarlanmış yerli bir yapay zekâ araştırma platformudur. ChatGPT, Claude, Gemini ve DeepSeek gibi dünyanın önde gelen büyük dil modellerini tek bir arayüzde bir araya getirerek araştırmacılara kapsamlı bir dijital çalışma ortamı sunar; üniversite mensuplarımız platforma Kütüphane Veri Tabanları sayfası üzerinden (kampüs dışından ise VETİS aracılığıyla) doğrudan erişebilmektedir.

- **Farklı yapay zekâ modelleri arasında tek tıkla geçiş yaparak akademik içerik üretme, özetleme, çeviri ve analiz yapma imkânı sağlar; ayrıca "Remix" özelliği sayesinde farklı modellerin ürettiği en güçlü yanıtları tek bir nihai metinde birleştirir.**
- **"Research" modülüyle DOI bağlantılı ve otomatik atıf önerili literatür taraması sunar, "ChatPDF" aracıyla yüklenen makalelerden sayfa referanslı yanıtlar çeker ve "AI Detector" özelliğiyle akademik metinlerde yapay zekâ kullanım izlerini analiz edip detaylı raporlar oluşturur.**

Assistin.ai Kayıt ve Kullanım

- Üniversitemiz Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı web sayfasındaki "Veri Tabanları" bölümünden Assistin.ai bağlantısına tıklayın; **kurumsal e-posta adresiniz (@bozok.edu.tr)** ile ilk kayıt işlemini tamamlayarak oturum açın.
- Giriş yaptıktan sonra sol panelden ihtiyacınıza uygun modülü seçin; sohbet ekranında dilediğiniz yapay zekâ modelini belirleyerek araştırmalarınızı yürütün.

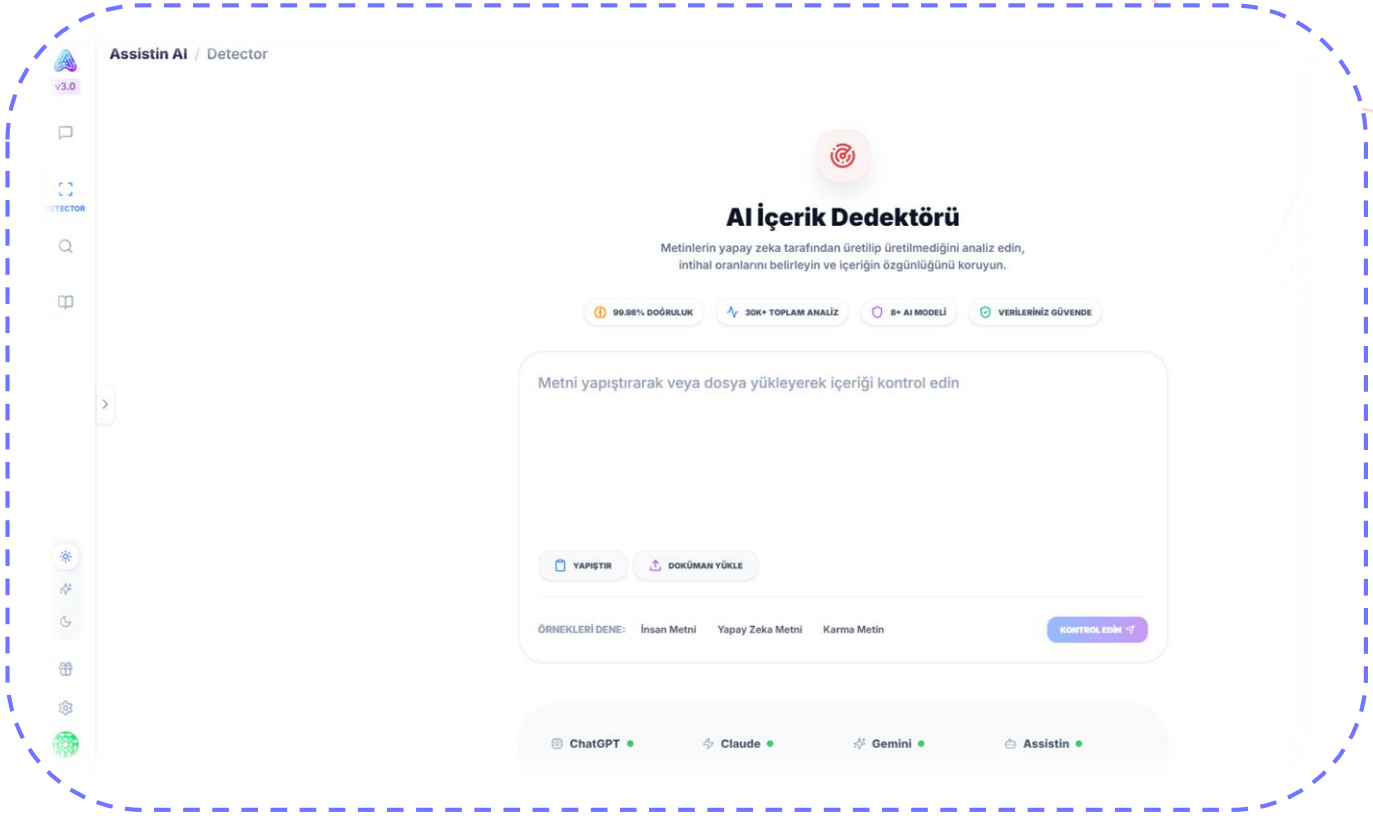

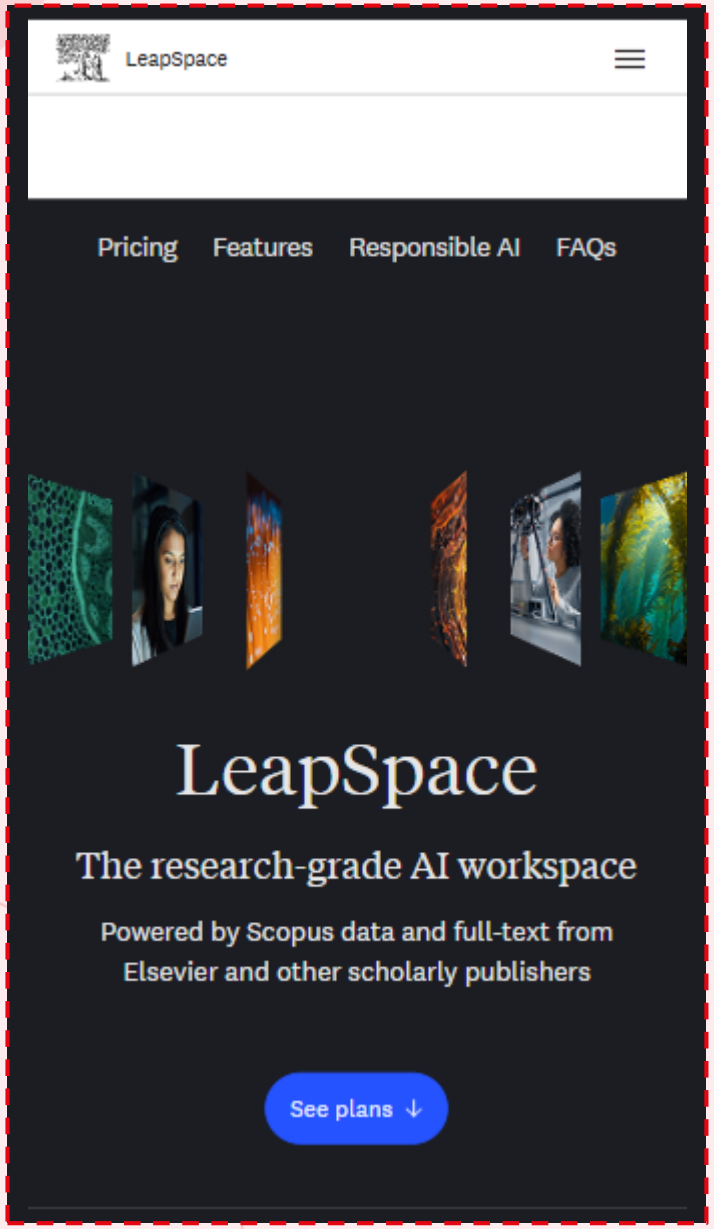

LeapSpace

Dünyanın önde gelen akademik yayıncısı Elsevier tarafından geliştirilen ve üniversitemiz mensuplarının ücretsiz kullanımına açılan LeapSpace; literatür taraması, akademik yazım ve proje hazırlama süreçlerini optimize eden yapay zekâ destekli yeni nesil araştırma platformudur. Gücünü doğrudan Scopus veri tabanından ve hakemli bilimsel yayınlardan alarak, genel sohbet botlarının aksine uydurma kaynak (halüsinasyon) üretmeden doğrulanabilir ve nitelikli akademik araştırmalara zemin hazırlar.

- **Milyonlarca hakemli yayını tarayarak literatür sentezi yapar; "Güven Kartları" özelliğiyle üretilen her yanıtın hangi bilimsel makaleye dayandığını şeffafça gösterir ve "Deep Research" aracıyla literatürdeki eksik kalan araştırma boşluklarını (research gaps) tespit eder.**
- **"Writing Coach" modülüyle makale taslaklarının akademik üslup ve standartlara uygun olarak yazılmasına rehberlik eder; aynı zamanda araştırmacılara küresel ölçekte uluslararası akademik iş birliği, araştırma fonları ve burs olanaklarını keşfetme fırsatı sunar.**

LeapSpace Kayıt ve Kullanım

- **Kampüs içerisindeyken sciencedirect.com/leapspace** adresine gidin; kayıt ekranında **"Kuruluşunuz Üzerinden Giriş Yapın"** seçeneğinden Yozgat Bozok Üniversitesi'ni aratarak kurumsal e-postanız *(öğrenciler için @ogr.bozok.edu.tr, personel için @bozok.edu.tr)* ile kayıt olun.
- Platforma bağlandıktan sonra arama çubuğuna araştırma sorunuzu yazarak Scopus veritabanı destekli literatür taramasını başlatın; "Güven Kartları" ile bilgilerin kaynak atıflarını doğrulayın, "Deep Research" ve "Writing Coach" araçlarını kullanarak makale analizi ve yazım sürecinizi yürütün.

05

Veri Güvenliği ve Akademik Etik

- Veri Güvenliği, KVKK ve Mahremiyet
- Yapay Zekâ ‘Halüsinasyonları’ ve Bilgi Doğrulama
- Sorumlu Yapay Zekâ Kullanımı

Veri Güvenliği, KVKK ve Mahremiyet

Ücretsiz ve genel kullanıma açık bulut tabanlı yapay zekâ araçlarına (ChatGPT, Claude, Gemini vb.) girilen her metin ve yüklenen her dosya, varsayılan olarak yurt dışındaki sunuculara iletilir ve modelin gelecekteki versiyonlarını eğitmek amacıyla işlenebilir.

Sisteme Asla Yüklenmemesi Gereken Veriler

Kişisel Veriler

Öğrenci veya personele ait T.C. kimlik numaraları, öğrenci numaraları, telefon/adres bilgileri, sağlık raporları ve disiplin tutanakları.

Kurumsal ve Resmi Gizli Belgeler

"Gizli" veya "Hizmete Özel" ibareli resmi yazılar, henüz imzalanmamış yönetim/senato kararları ve ihale/bütçe dokümanları.

Akademik Mülkiyet

Henüz yayınlanmamış ham deney verileri, patent başvurusu yapılacak buluş detayları ve hakemlik sürecinde size gizli olarak gönderilen makaleler.

Teknik Sırlar

Kurumsal sunucu IP yapıları, veritabanı bağlantı cümleleri, API anahtarları ve şifreler.

Güvenli Kullanım İçin Öneriler

Veri Maskeleme (Anonimleştirme)

Belgeyi yüklemeden önce isimleri [Kişi A], kurum/birim adlarını [X Birimi] ve gerçek sayıları temsili değerlerle değiştirerek sadece "yapıyı" veya "metni" düzenletin.

Eğitim İznini Kapatma

Kullandığınız aracın Veri Kontrolleri ayarlarından "Modeli herkes için iyileştir" vb. seçenekleri kapatın veya Geçici Sohbet modunu kullanın.

Yerli ve Kurumsal Altyapı Tercihi

Hassas veriler içeren çalışmalarda yurt içi sunucularda çalışan SSB Evren platformu gibi yerli ve kurumsal altyapılar tercih edilmelidir.

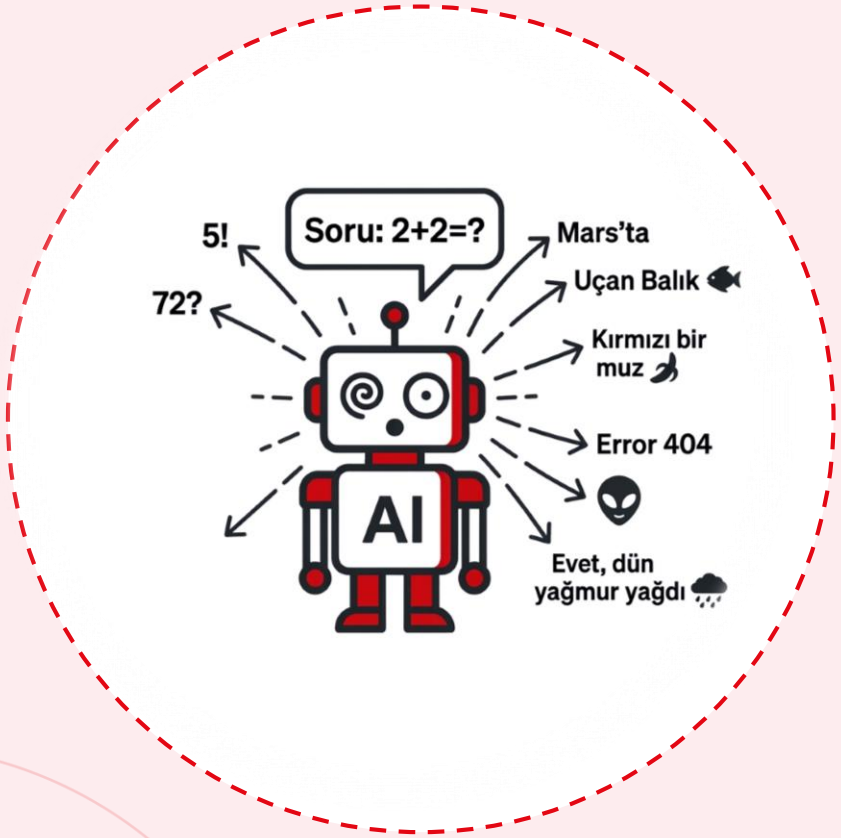

Yapay Zekâ "Halüsinasyonları" ve Bilgi Doğrulama

Büyük dil modellerinin gerçekte var olmayan bir bilgiyi, istatistiği, mahkeme kararını veya akademik makaleyi son derece kendinden emin, dil bilgisi açısından kusursuz ve ikna edici bir üslupla uydurması durumudur.

- **Dil modelleri birer "bilgi veritabanı" değil, olasılık hesaplayıcıdır.**
- **Model, cevabını bilmediği bir soruyla karşılaştığında "Bilmiyorum" demek yerine, istatistiksel olarak birbiri ardına gelmesi en muhtemel kelimeleri dizerek gerçeğe çok benzeyen sahte bir yanıt inşa eder.**

Yapay Zekâ "Halüsinasyonları" ve Bilgi Doğrulama

En Sık Karşılaşılan Halüsinasyon Türleri

Hayali Kaynakça ve DOI Üretimi

Ünlü bir akademisyenin adını, gerçek bir dergi ismiyle birleştirip aslında hiç yazılmamış bir makaleyi kaynakça olarak sunma.

Mevzuat ve Madde Bükme

YÖK yönetmeliklerindeki veya kanunlardaki madde numaralarını ve şartları kendi mantığına göre değiştirerek yanlış yorumlama.

Sayısal ve Tarihsel Hatalar

Tablolardaki hesaplamaları veya tarihsel olayların kronolojisini birbirine karıştırma.

Halüsinasyonları Önlemek İçin Yapılması Gerekenler

Kaynak Kısıtlaması

Prompt yazarken "Sadece sana yüklediğim bu PDF içindeki bilgileri kullan; metinde cevabı yoksa tahmin yürütme ve bilmediğini belirt" komutunu ekleyin.

Akademik Araç Kullanımı

Literatür taraması ve atıf bulma işlemlerini genel sohbet botları yerine, sadece gerçek makalelere bağlantı veren LeapSpace gibi doğrulanmış akademik platformlarda yapın.

Çapraz Kontrol

Yapay zekâdan alınan her kritik veriyi, formülü ve referansı mutlaka birincil kaynağından bizzat kontrol edin.

Sorumlu Yapay Zekâ Kullanımı

Yanlış Yaklaşım

Yapay zekânın ürettiği ham metni okumadan ve doğrulamadan kopyala-yapıştır ile resmi belge/yayın yapmayın.

TC kimlik no, öğrenci listesi, gizli resmi yazı ve ham proje verilerini açık sistemlere yüklemeyin.

Genel dil modellerinin verdiği kaynakçaları kontrol etmeden referans göstermeyin.

Doğru Yaklaşım

Yapay zekâyı fikir üretmek, taslak oluşturmak ve metinlerinizi düzenlemek için asistan olarak kullanın.

Kurumsal ve kişisel verileri sisteme girmeden önce anonimleştirin (maskeleyin).

Literatür ve kaynakça taramasında LeapSpace gibi doğrulanmış akademik araçları tercih edin.

Teşekkürler

m.emin.konuk@bozok.edu.tr
1138
www.bozok.edu.tr
Yozgat Bozok Üniversitesi Rektörlüğü
Bilgi İşlem Daire Başkanlığı

